

Complexnummer: 519461

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Complex Suiker Unie

Aantal complexonderdelen

5

Monumentnummers van complexonderdelen

519462, 519463, 525746, 525747, 525748

Woonplaats

Dinteloord

Gemeente

Steenbergen

Provincie

Noord-Brabant

Locatie van het hoofdobject

Noordzeedijk 113, 4671 TL te Dinteloord

Complexomschrijving

Complex met 5 onderdelen

Inleiding.

Het fabriekscomplex van de Suiker Unie is gelegen op het punt waar het Mark-Vlietkanaal de rivier de Mark instroomt. De fabriek is in 1908 opgericht onder de naam Coöperatieve Suikerfabriek Dinteloord. In 1947 fuseerde het bedrijf met de coöperatieve suikerfabrieken van Roosendaal en Zevenbergen tot de Verenigde Coöperatieve Suikerfabrieken, waarbij Dinteloord de hoofdvestiging werd. In later tijd werd ook de coöperatieve suikerfabriek van Sas van Gent (Zeeland) in het bedrijf opgenomen. In 1966 ging het bedrijf op in de toen opgerichte Suiker Unie en vestigde het concernbestuur zich in Dinteloord. Momenteel is de fabriek te Dinteloord één van de vijf overgebleven suikerproducenten in ons land en één van de grootste in Europa.

Omschrijving.

Het fabriekscomplex omvat enkele hectaren met gebouwen uit verschillende historische perioden. Daarvan worden voor bescherming voorgedragen: het KANTOORGEBOUW in Expressionistische bouwstijl uit 1920 met de aangebouwde DIREKTEURSWONING in Ambachtelijk-Traditionele bouwstijl uit 1909 met een uitbouw in Chaletstijl uit 1920, het suikerpakhuis (OPSLAGGEBOUW) in Ambachtelijk-Traditionele bouwstijl uit 1909, een tweetal suikerpakhuisen (OPSLAGGEBOUWEN) uit respectievelijk 1922 en 1926 in Ambachtelijk-Traditionele bouwstijl met elementen van Overgangsarchitectuur en het gor (OVERSLAGOBJECT) voor bietenontvangst per schip uit 1927.

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering.

Het complex is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als illustratieve vertegenwoordiger van de geschiedenis van de Nederlandse suikerindustrie die een belangrijkste concentratie kende in het noordwesten van de provincie Noord-Brabant ('de Suikerhoek') en als voorbeeld van het type moderniserende suikerfabriek. Het heeft architectuurhistorische waarde als voorbeeld van Expressionistische bouwstijl, met name van het kantoorgebouw en vanwege de rijke inrichting van het kantoorgebouw. Het heeft bouwhistorische waarde vanwege de toegepaste bouwmaterialen, met name in het kantoorgebouw, en vanwege de toegepaste constructies, met name in de suikerpakhuizen. Het heeft ensemblewaarde vanwege de dominante ligging in het landschap, aan het water en in het noordwesten van de provincie. Het is relatief gaaf behouden en zeldzaam als voorbeeld van het type suikerfabriek.

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 519462

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	22 april 2002
Kadaster deel/nr	82797/181

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*				
Dinteloord		Steenbergen		Noord-Brabant				
<hr/>								
Straat*		Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Noordzeedijk		113			4671 TL	Dinteloord		
Noordzeedijk		115			4671 TL	Dinteloord		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*		Appartement aanduiding		Grondperceel	
Dinteloord		B					472	

Omschrijving**

Inleiding.

Het KANTOORGEBOUW uit 1920 is gebouwd in Expressionistische bouwstijl. Het is tegen de dijk gebouwd en langs de weg gelegen. Intern is het verbonden met de directeurswoning en aan de achterzijde met de kantoor-nieuwbouw, die buiten de bescherming valt.

Omschrijving.

Het tweelaags kantoorgebouw onder samengesteld schilddak is gebouwd op L-vormig grondplan en heeft een betonnen casco met bakstenen gevels. De voorgevel grenst aan de dijk, die tot halverwege de eerste bouwlaag reikt. Deze gevel kent een driedeling in een centrale ingangspartij met twee zijrisalieten, voorzien van lisenen met verticale baksteenornamenten. Zijrisalieten en middenpartij zijn voorzien van een horizontale tandlijst onder de dakgoot. De voorgevel heeft een hardstenen plint en dito waterlijst tussen de eerste en tweede bouwlaag. De zijrisalieten kennen een vierdeling van rechtgesloten vensters met hardstenen onderdorpels in de tweede bouwlaag. De vierdeling zet zich voort in de gevelnissen onder de vensters en in de halve vensters van de eerste bouwlaag. De ramen zijn rond 1990 vervangen door aluminium kozijnen. De dubbele houten paneeluur ligt iets uit het midden, onder een getoogd, driedelig bovenlicht. De lijstgoot rust op klossen. Het dak is belegd met eterniet-leien in kruisdekking. De linker risaliet is gelegen onder afgeplat schilddak met dakkapel. Ook het schilddak boven de middenpartij is voorzien van een dakkapel. De rechter risaliet is gelegen onder tentdak. De zij- en achtergevel kennen een vergelijkbare, maar minder gedetailleerde indeling. De achtergevel heeft een erkervormige uitbouw met afgeronde hoeken. De entree en de centrale hal zijn van elkaar gescheiden door een houten kozijn met rijk gedetailleerde glas-in-loodramen uit 1948. De centrale hal heeft een terrazzo vloer, rijk gedetailleerde eikenhouten lambriseringen en dito verwarmingskasten, alsmede een glazen lichtkap. Aan de achterzijde van de tweede bouwlaag is de rijk ingerichte bestuurskamer

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

gelegen, met parket op de vloer, bewerkte eikenhouten lambriseringen tegen de wanden en dito deuren, deurposten, schouwomkasting, wandkast en verwarmingskasten, voorts is de bestuurskamer voorzien van een centrale marmeren schouw, gobelins tegen de muren, een eikenhouten en bewerkte verkenning langs een gestuct plafond en een rijk gedetailleerd glas-in-lood raam in de uitgebouwde erker. Centraal in de kamer staat de halfronde, bewerkte eikenhouten bestuurtafel. Het trappenhuis heeft een bewerkte eikenhouten balustrade en een betegelde lambrisering.

Waardering.

Het kantoorgebouw is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als illustratieve vertegenwoordiger van de geschiedenis van de Nederlandse suikerindustrie die een belangrijkste concentratie kende in het noordwesten van de provincie Noord-Brabant ('de Suikerhoek') en als voorbeeld van het type moderniserende suikerfabriek. Het heeft architectuurhistorische waarde als voorbeeld van Expressionistische bouwstijl en vanwege de rijke inrichting. Het heeft bouwhistorische waarde vanwege de toegepaste bouwmaterialen. Het heeft ensemblewaarde vanwege de samenhang met de andere complexonderdelen. Het is gaaf behouden en zeldzaam als voorbeeld van het type suikerfabriek.

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Handel en kantoor

Bedrijfs-, fabriekswoning

Functie

Kantoorgebouw

Fabriekswoning

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 519463

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	22 april 2002
Kadaster deel/nr	82797/153

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Dinteloord		Steenbergen		Noord-Brabant			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Noordzeedijk	113			4671 TL	Dinteloord		
Noordzeedijk	115			4671 TL	Dinteloord		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel	
Dinteloord		B				472	

Omschrijving**

Inleiding.

Het suikerpakhuis (OPSLAGGEBOUW) uit 1909 in Ambachtelijk-Traditionele bouwstijl is midden op het fabrieksterrein gelegen en ingebouwd door jongere productiegebouwen. Het is gebouwd voor de opslag van suiker in stukgoed en is als zodanig in gebruik geweest tot de jaren zestig, toen de suiker als bulkgoed werd opgeslagen. Nu is het in gebruik als emballagemagazijn.

Omschrijving.

Het hoogopgaande suikerpakhuis op rechthoekig grondplan heeft een betonnen casco, opgevuld met machinale ijsselstenen. De centrale beuk heeft een schaaldak, belegd met bitumen, evenals de lessenaarsdaken van beide zijbeuken. De betonnen lisenen in de voorgevel, op de hoeken en op de scheiding van de midden- en zijbeuken, lopen uit in licht geprofileerde pinakels die boven de betonnen daklijst uitsteken. In de zijwanden van de verhoogde middenbeuk zijn vensters geplaatst. In de topgevel van de voorgevel is een licht getoogd venster met vijfdelig raam geplaatst. In beide zijvleugels van de voorgevel is een rondvenster met ijzeren raam geplaatst. De overige gevelopeningen zijn in later tijd gewijzigd. De topgevel wordt doorsneden door een iets uit het midden geplaatste, omhuisde transportband, die door het gehele pakhuis heen loopt. Trekspanten houden het schaaldak bijeen. Beide zijbeuken hebben een betonnen verdiepingvloer, steunend op ijzeren, geklonken vakwerkstaanders.

Waardering.

Het suikerpakhuis is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als illustratieve vertegenwoordiger van de geschiedenis van de Nederlandse suikerindustrie die een belangrijkste concentratie kende in het noordwesten van de provincie Noord-Brabant (de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Suikerhoek) en als voorbeeld van het type moderniserende suikerfabriek. Het heeft architectuurhistorische waarde als voorbeeld van Ambachtelijk-Traditionele bouwstijl. Het heeft bouwhistorische waarde als vroeg voorbeeld van betonconstructie. Het heeft ensemblewaarde vanwege de samenhang met de andere complexonderdelen. In samenhang met de suikerpakhuisen uit 1922 en 1926 en de niet voor bescherming voorgedragen naoorlogse suikersilo's, geeft het een compleet beeld van de historische ontwikkeling van de Nederlandse suikeropslag. Het is relatief gaaf behouden en zeldzaam als suikerpakhuis in Nederland.

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Opslag

Opslag

Opslag

Functie

Overslagobject

Opslaggebouw

Opslaggebouw

Monumentnummer*: 525746

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	22 april 2002
Kadaster deel/nr	82634/12

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Dinteloord	Steenbergen	Noord-Brabant

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Dinteloord	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Dinteloord	B			472

*Omschrijving***

Inleiding.

De voormalige DIREKTEURSWONING is in 1909 gebouwd in Ambachtelijk-Traditionele stijl en heeft een aanbouw aan de achterzijde uit 1920 in Chaletstijl. Zij is tegen de dijk aangebouwd en intern verbonden met het kantoorgebouw. Sinds 1992 is zij in gebruik als kantoor. De rooilijn verspringt ten opzichte van het kantoorgebouw. Aan de achterzijde van de woning is een tuin aangelegd met vijver. Voor de gevel staan enkele leidlinden.

Omschrijving.

De tweelaags directeurswoning op samengestelde plattegrond is opgetrokken uit baksteen en is gelegen onder samengesteld, afgeplat schilddak, gedekt met eterniet-leien in kruisdekking. Het heeft een souterrain dat aan de tuinzijde ter hoogte van het maaiveld uitkomt. De vleugel die aan het kantoorgebouw grenst is vermoedelijk later gebouwd en heeft een iets afwijkende architectuur, met een meerhoekig risaliet in de voorgevel. Dit gevelgedeelte heeft op beide verdiepingen rechtgesloten vensters met op de begane grond nog de oorspronkelijke schuiframen met roedenverdeling. De andere gevels zijn voorzien van hardstenen speklagen en lichtgetoogde vensters met blinde segmenttrommels. In de houten sponningen zijn in later tijd ijzeren ramen geplaatst. De voorgevel heeft een risalerendeschoorsteen. In de dakschilden zijn dakkapellen aangebracht. De voordeur is in de risaliet van de zijgevel geplaatst. Aan de straatzijde staat een smeedijzeren sierhek, waarbinnen enkele leilinden staan. De uitbouw uit 1920 aan de achterzijde bestaat uit twee bouwlagen onder zadeldak, gedekt met keramische leien in Maasdekking. Hij heeft een houten balkon met dito balustrade en een rondboogvormig houten beschot in de topgevel. Het interieur omvat op de begane grond een vergaderkamer met parketvloer, houten cassetten-lambriseringen tegen de muren, een schouw met keramische tegels en een stucplafond. De aanpalende kamer in de voormalige directeurswoning heeft een schouw in Art Decostijl. Rond 1990 is in deze ruimte

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

het interieur geplaatst van de voormalige directiekamer van de suikerfabriek te Sas van Gent, bestaande uit een parketvloer, houten lambrisering en dito wandkast alsmede een achttal glas-in-lood bovenlichten met de portretten van de bestuursleden van de coöperatie te Sas van Gent. De bibliotheek in de aanbouw aan de achterzijde kent een houten lambrisering en geprofileerde houten vensteromlijstingen. In de gang staan enkele gedenksteden die afkomstig zijn uit de suikerfabriek te Sas van Gent.

Waardering.

De voormalige directeurswoning is van algemeen belang. Zij heeft cultuurhistorische waarde als illustratieve vertegenwoordiger van de geschiedenis van de Nederlandse suikerindustrie die een belangrijkste concentratie kende in het noordwesten van de provincie Noord-Brabant (de Suikerhoek) en als voorbeeld van het type moderniserende suikerfabriek. Zij heeft architectuurhistorische waarde als voorbeeld van de Ambachtelijk-Traditionele bouwstijl en Chaletstijl en vanwege de rijke inrichting van de vergaderkamer. Zij heeft ensemblewaarde vanwege de samenhang met de andere complexonderdelen. De directeurswoning is betrekkelijk gaaf behouden en zeldzaam als directeurswoning bij een suikerfabriek.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Dienstwoning(K)

Functie

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 525747

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	22 april 2002
Kadaster deel/nr	82633/170

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Dinteloord	Steenbergen	Noord-Brabant

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Dinteloord	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Dinteloord	B			472

*Omschrijving***

Inleiding.

De suikerpakhuisen (OPSLAGGEBOUWEN) uit respectievelijk 1922 en 1926 zijn gebouwd in Ambachtelijk-Traditionele stijl met elementen van Overgangsarchitectuur. Zij zijn langs de kade gebouwd en omringd door jongere en oudere productiegebouwen. Zij zijn gebouwd voor de opslag van suiker als stukgoed en doen nog steeds als zodanig dienst.

Omschrijving.

De twee suikerpakhuisen van vergelijkbare architectuur, omvang en constructie, zijn op L-vorming grondplan met elkaar verbonden, waarbij die uit 1922 dwars op de vaarweg ligt en die van 1926 evenwijdig aan de vaarweg. Beide zijn opgebouwd uit een ijzeren spantenconstructie met bakstenen gevels en voorzien van een zadeldak belegd met bitumen. Beide hebben in de langsgevels een lichtstraat die over de gehele lengte van de gevel loopt, voorzien van ijzeren ramen. Beide hallen hebben een travee-indeling van gemetselde lisenen en zijn voorzien van een gestucte plint met een betonnen speklaag iets daarboven. Het pakhuis uit 1922 is rijker gedetailleerd met in de dwarsgevels een negendelige travee-indeling met gemetselde lisenen en een geprofileerde, gemetselde daklijst. Het heeft een verhoogde middenkap met zadeldak, belegd met bitumen. Het interieur van deze hal is in later tijd in twee gedeeld door een tussenwand ter plaatse van de vakwerk middenkolommen, die de kapconstructie dragen. Langs de wanden en in het midden zijn verzwaarde, geklonken ijzeren vakwerkstaanders geplaatst om de loopkat te dragen. De kap is opgebouwd uit ijzeren V-spanten. Het pakhuis uit 1926 is geheel open en heeft in het midden enkele ijzeren kolommen die de kapconstructie dragen. De kapconstructie bestaat uit ijzeren vakwerkliggers. Het betonnen cassettenplafond is van later tijd.

Waardering.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De suikerpakhuisen zijn van algemeen belang. Zij hebben cultuurhistorische waarde als illustratieve vertegenwoordiger van de geschiedenis van de Nederlandse suikerindustrie die een belangrijkste concentratie kende in het noordwesten van de provincie Noord-Brabant (‘de Suikerhoek’) en als voorbeeld van het type moderniserende suikerfabriek. Zij hebben architectuurhistorische waarde als voorbeeld van Ambachtelijk-Traditionele bouwstijl met klassieke elementen. Zij hebben bouwhistorische waarde vanwege de toegepaste ijzerconstructies. Zij hebben ensemblewaarde vanwege de samenhang met de andere complexonderdelen. In samenhang met het suikerpakhuis uit 1909 en de niet voor bescherming voorgedragen suikersilo’s, geven zij een compleet beeld van de historische ontwikkeling van de Nederlandse suikeropslag. Zij zijn gaaf behouden en zeldzaam als voorbeeld van het type suikerpakhuis in Nederland.

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Opslag

Functie

Pakhuis

Monumentnummer*: 525748

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	22 april 2002
Kadaster deel/nr	82633/191

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Dinteloord	Steenbergen	Noord-Brabant

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Dinteloord	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Dinteloord	B			472

*Omschrijving***

Inleiding.

Het gor (OVERSLAGOBJECT) voor de ontvangst van per schip aangevoerde bieten is in 1927 aangelegd en heeft een uitbreiding uit 1952 in zuidoostelijke richting. Het is gelegen langs de insteekhaven. Het is in gebruik geweest tot 1985 en sinds die tijd buiten gebruik omdat er geen bieten per schip meer worden aangevoerd.

Omschrijving.

Het bietengor bestaat uit een open, ommuurde ruimte op vierkant grondplan. Langs de kade ligt een rails, waarover de hijskraan loopt, die de bieten vanuit de schepen op het gor uitstortte. Binnen de betonnen muren zijn hellende betonnen vlakken aangebracht, uitlopend in een zestal spoelgoten (van 1927), die dwars op de insteekhaven liggen, in de noordhoek bijeenkomen en in verbinding staan met het waslokaal. Op de ruggen van de hellende vlakken zijn ijzeren buizen aangelegd, voorzien van sproeiers. Via het water uit de sproeiers werden de aangevoerde bieten in de spoelgoten gespoten en zo naar het waslokaal getransporteerd.

Het bietengor bestaat uit een open, ommuurde ruimte op vierkant grondplan. Langs de kade ligt een rails, waarover de hijskraan loopt, die de bieten vanuit de schepen op het gor uitstortte. Binnen de betonnen muren zijn hellende betonnen vlakken aangebracht, uitlopend in een zestal spoelgoten (van 1927), die dwars op de insteekhaven liggen, in de noordhoek bijeenkomen en in verbinding staan met het waslokaal. Op de ruggen van de hellende vlakken zijn ijzeren buizen aangelegd, voorzien van sproeiers. Via het water uit de sproeiers werden de aangevoerde bieten in de spoelgoten gespoten en zo naar het waslokaal getransporteerd.

Waardering.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het bietengor is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als illustratieve vertegenwoordiger van de geschiedenis van de Nederlandse suikerindustrie die een belangrijkste concentratie kende in het noordwesten van de provincie Noord-Brabant (‘de Suikerhoek’) en als voorbeeld van het type moderniserende suikerfabriek. Het heeft bouwhistorische waarde vanwege de gebruikte bouwmaterialen. Het heeft ensemblewaarde vanwege de samenhang met de ander complexonderdelen. Het is gaaf behouden en bijzonder zeldzaam als voorbeeld van het type bietengor.

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Opslag

Functie